

Universitätsbibliothek Paderborn

Historiae Ecclesiasticae Pars ...

HISTORIAE EC||CLESIASTICAE PARS || PRIMA, QVA CONTI-||NENTVR ||
Eusebij cognomento Pamphili Cæsareæ Palæ-||stinæ Episcopi lib. 10.||
Eiusdem de vita Constantini magni lib. 4.|| Oratio Constantini magni ad
sanctoru[m] cœtu[m].|| Oratio eiusdem Eusebij in laudem Constanti-||ni
magni ad trigesimum ...

Christopherson, John

[Köln], 1569

De iis quibus despiciatui sunt, non solum scripturae sed philosophorum
quoque placita. Cap. X.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29861

CONSTANTINI ORATIO

Sed idem ipse Plato se quodammodo redarguens, videtur mihi sermoni correctionem adhibuisse: cum spiritum Dei, animum esse rationis capacem perspicue demonstraret, omniaq; in duo dispertiret genera, alterum mente comprehensum, alterum sensu: quod quidem ex corporis coagmentatione constat. Atque illud sub intelligentiam cadere, hoc cum sensu cohaerescens, totum esse opinabile. Quare illud spiritus sancti particeps, utpote ab omni concretione & materia segregatum, vitam perpetuam & sempiternam obtinere: hoc autem sensibus subiectum, aeternae vitae expertus esse, quippe quae eadem ratione denuo dissoluitur, qua coagmentatum fuit. Quae verò deinceps tradit, habent planè admirationem: nempe illis qui integrè inuiolateque vitam traduxerint (animos nimirum piorum & bonorum virorum intelligit) postquam è corporis custodia emigrauerunt, domicilia in pulcherrimis caeli locis tanquam consecrata esse. Istud sanè non modo permultum admirationis, sed utilitatis etiam non minus continet. Quis enim est qui huic sermoni fidem habens, hancq; expectans foelicitatem, vitam non optime instituire, non iustitiam & temperantiam colere, non prauitatem sedulo vitare voluerit? Istis etiam apte & apposite adiunxit: improborum animos acherontis & pyriphlegethontis fluctibus, non aliter atque merces naue fracta delatos oberrare.

*De iis quibus despicatui sunt, non solum scripturae
sed philosophorum quoque placita.*

CAP. X.

SVnt tamen nonnulli eatenus acie mentis perstricti, ut cum haec ipsa legant, non curent, nec metuant, sed contemnant, atque irrideant, non aliter ac si fabulas quasdam commentitias audirent. At varietatem dicendi & elegantiam laudant illi quidem, sed disciplinae detestantur severitatem, poetarumq; commentis fidem adiungunt, atq; adeo totam Graeciam, totam Barbariam, inanibus & falsis praconis celebrant. Quod autem ad poetas attinet, illi asserunt homines, deorum filios, post mortem animos iudicare, iudicia eorum & tribunalia laudibus efferre, mortuis praeficere arbitros, quin etiam pugnas deorum canere: Iura quaedam
inter

inter eos esse bellica narrare, fata eorum prædicare non desinunt: & ex illis quosdam natura acerbos, alios ab hominũ curatione alienos, nonnullos difficiles ac morosos esse affirmant, alios suorum liberorũ cædes lamentantes introducunt. adeo vt ne charissimis quidem, nedum alienis, satis possint afferre præsidij. Inferunt item illos humanis perturbationibus agitados: eorum prælia, vulnera, gaudium, luctũ decantant. Quæ cum dicant, digni videri volunt, quibus habeatur fides. Quòd si vt aiunt diuino instinctu pulsati, poeticam exercent, illis credendum obtemperandumque videtur, in his præsertim rebus, de quibus diuino quasi spiritu afflati differunt: deorum item & dæmonum calamitates memorant, quæ planè variam variarum rerum veritatem videntur attingere. At dixerit aliquis poetis liberum esse mētiri. Est enim poeticæ proprium, animos audientium lenociniis delinire: veritatis autem, vt quæ dicuntur, non aliter se habeant, quàm dicuntur. Sit etiam hoc poeticæ propriũ, veritatis aliquantum interdum sibi furripere: verũ qui mendacia dicunt, non sine causa illa quidem dicunt, aut enim quæstus & vtilitatis gratia, aut improbi cuiusdam facinoris sibi conscij, propter periculum, quod à legibus ipsis impendet, veritatem occultant. Nam fieri potest, mea quidẽ sententia, vt qui de optima natura nihil, præterquam quod veritas postulet dicere aggrediatur, tum à mentiendo sese, tum ab impie aliquid agendo contineant. Atqui si quis vita felici prosperaq; indignus existat, sibi que conscius sit, se viuendi rationem sceleratam, & temerariam traduxisse, redeat in viam, & ad diuinum numen respiciat, vt oculis mentis illustratus, à deprauata illa vitæ consuetudine, quam dudum secutus sit sese penitus auocet. Quinetiam optabile est, si qui paulo prouectiores sint, etiam tum sapientiam assequantur. Nobis verò nulla doctrina ex solis hominũ ingenij profecta aliquando profuit: Dei autem dona sunt illa omnia, quæ in hominum moribus & institutis apud sapientes probantur. Habeo equidem, imo tanquam contra venenata tela, quæ mihi diabolus ex aduerso parat, non imbecille scutum oppono, scientiam earum rerum, quæ Deo gratæ sunt acceptæque. Hæc igitur commode ad eum sermonem, qui à me institutus est, delegi, quo omnium patrem

CONSTANTINI ORATIO

laudibus extollerem, illo ipso opem hinc pio proposito, quod suscepimus, ferente. Tu iam Christe, seruator omnium, sermonem de tua virtute susceptum exorna, modumque graniter & præclare tuas laudes prædicandi præscribe, nemo voces verbaque eleganti artificio expolita, se auditurum existimet. Est enim mihi explorate cognitum, effluentem, & ad voluptatem factam: quodam modo orationem, prudentum auribus non parum molestiæ allaturam, cum qui dicunt, plausum potius querere, quam sapienter de rebus propositis disputare contendant. Homines quidam amentes impiique, aiunt, Christum maleficiorum reum, iudicio condemnatum fuisse, & eum qui animantibus author vitæ est, vita priuatum. Nec certè mirum hoc inter eos dici, qui cum semel pietatis fines transierunt, nec metuunt quicquam, nec suam ipsorum improbitatem occultare instituunt. Illud etiam omnem stultitiam longe superat, videri sibi satis persuasum esse, Deum immortalem hominis violentia compulsus, non sua sola inductum benignitate & clementia, passum fuisse, nec secum cogitare, Dei magnanimitatem & tollerantiam, nullo modo vel conuitio euertere, vel contumelia à sua grauitate naturaliter sibi insita depelli posse: sed semper eorum immanitatem, qui ipsam inuadunt, ratione, & excelso animi robore infringere, & à se profusus arcerere, Dei enim clementia secum statuerat, tum iniustitiam delere penitus, tum modestiam & æquitatem extollere. Quapropter: Christus sapientissimis hominibus in vnum conuocatis disciplinam præclarissimam, vitæque utilissimam tradidit, ut qui boni & felices esse vellent, eius providentiam in rebus præclare dispensandis sita, admiraretur & suspiceret. Quo sane quid potest præstabilius à quoquam, aut maius bonum commemorari, quam Deum iustitiæ administrationi præesse, eosque qui ipsius doctrina & institutione digni sunt, similes sibi efficere, ut bonitate tandem in omnes propagata, hominibus in perpetuum adsit felicitas? Hæc est illustris plane victoria, hoc verum imperium, hoc opus maximum, & vitæ maximè consentaneum, ut vniuersus populus moderate, modesteque se gerat. Te igitur Deus seruator omnium, collaudantes, ista victoria trophæa tibi offerimus. Tu verò, ô improba & execrabilis

bilis blasphemia (quæ mendaciis efferri, rumoribus & acclamationibus niti soles) tu inquam iuuenes in fraudem illicis, adolescentulos & viros, qui moribus paulò rudioribus præditi sunt, blanda persuasione delinis, eosque à veri Dei religione abducis, & statuas effingis, confruisque, quibus preces & venerationem impertiant: vt ita per fallaciam decepti, sui ipsorum inscitæ mercedem recipiant: Christum enim Deum, Dei que filium, omnium bonorum authorem in crimen vocare non dubitant. An non à modestissimis prudentissimisque gentibus ac populis hic Deus merito colitur, qui omnem vim, virtutemque assecutus, inque suo ac proprio voluntatis proposito perseverans, nihil de clementia sibi insita imminuerit? Discedite ergo impii, (libera enim vobis facultas est, vos ipsos, propter peccandi impunitatem, ad hostiarum cædes conferendi, conuiuiaque & festa, & ebrietates consecrandi,) discedite inquam, & religionem specie simulata colite, conferte vosmet ad voluptatem & intemperantiam explendam: victimas immolate per fucum & fallaciam, vestris denique ipsorum libidinibus inferuite. Nihil enim quod bonum est animo tenetis, ne primum quidem præceptum Dei optimi maximi, qui & hominum generi normam viuendi præscribit, & vitam eorum gubernandi filio concedit potestatem, vt qui recte moderateque vitam præsentem instituerint, ex filij sui sententia ac iudicio, altera vita beata & felici potiuntur.

*De Domini in carne aduentu, quis &
quas ob res extiterit.*

CAPVT XI.

ATque ipse equidem Dei decretum de hominum vita instituenda fancitum, non ignoratione, vt multi, neque cõiectura nixus, persequi aggressus sum. At vt ad propositum redeamus, dixerit forsitan quispiam, vnde filij appellatio, quis eius gignendi modus? Siquidem solus vnus Deus est, idemque ab omni admittione seiunctus.

R r 4

Verum